

Ing. Dr. Al. Opatrný:

Společnost rodu Opatrných.

»Společnost rodu Opatrných« založena byla v r. 1935, když na první schůzce, v únoru toho roku, pisatel této stati obsírně přednesl asi 20 zástupcům různých rodin Opatrných nástin historie rodu a poukázal na jejich společný původ.

Rod Opatrných má své kmenové sídlo na Z b i r o ž s k u. Zde vstoupil po třicetileté válce do nového života a odtud vyslal své členy do světa. Kdežto v 18. a 19. stol. tento rod sílil a rozmnožoval se číselně i hmotně v nejbližším okolí obce Líšné, dnes setkáváme se se jmény Opatrných nejen v celém našem státě, nýbrž i v cizině. Všichni však pocházejí ze Zbirožska, ponejvíce z vesnice Líšné, a všichni mají jednoho společného praotce v Matěji Opatrném, doloženém r. 1652 v obci Líšné na pozdějším čp. 16.

Jest to jistě zajímavý případ, hodný studia genealogického, jestliže již samo rodné jméno Opatrný připomíná všem soujmenovcům, že jsou členy jednoho rodu a společného původu.

Průběhem tří století zaniklo přirozeně v mnohých případech vědomí příbuznosti a jednotlivé rodiny se isolovaly a odcizily. Dal jsem si proto za úkol shromáždit opět členy tohoto rodu, svolati a seznámiti opět navzájem jednotlivé rodiny a probuditi v nich zase zájem o sebe i vědomí rodové vzájemnosti. Cesta k tomu má vésti jednak vydáním kroniky celého rodu Opatrných, kterou připravuji, jednak občasnými schůzkami rodinnými a pěstováním přátelského styku.

Z historie rodu.

Dělicím mezníkem v životě rodu, tak jako často i jinde, jest doba války třicetileté. Před válkou třicetiletou nalézáme jenom fragmenty života Opatrných, o nichž ovšem nemůžeme s jistotou tvrditi, že tvoří pásmo nebo úsek dějin jednoho rodu.

Nejstarší záznamy o Opatrných čteme v zápisech města N o v é h o B y d ž o v a,¹ kde před r. 1550 žil J a n O p a t r n ý, soukeník, s manželkou Annou a dětmi Adamem a Pavlem, Evou a Ludmilou. Pavel zemřel mezi r. 1582 a 1585, kteréhožto roku zemřel i otec Jan, kdežto matka Anna teprve před r. 1602. A d a m, narozený kolem r. 1555, oženil se r. 1585 s Kateřinou Duškovou a měl dvě děti, Jana a Annu. Jan, který slavil r. 1613 sňatek s Dorotou, dcerou hejtmána panství Mělnického, Průška z Křížové Hory, byl po otci a dědovi též soukeníkem a po bitvě na Bílé Hoře byl jmenován cís. rychtářem města N. Bydžova. Jednu z jeho patrně dvou dcer vzal si školní mistr Kožíšek (Kezelius) v Mladé Boleslavi. Jan zemřel jako cís. rychtář před r. 1633 a se smrtí jeho ženy Doroty mizí jméno Opatrných v N. Bydžově úplně.

Jiné zprávy o Opatrných nalézáme v archivu hl. města P r a h y. R. 1616 bylo V a v ř i n c i O p a t r n é m u, který se přistěhoval z města Volyně, uděleno na Starém Městě právo měšťanské² Byl šmejdířem³ a otevřel si obchod v Kotcích. Za krátko se oženil a r. 1623 koupil dům u sv. Havla.⁴ Zakoupil též zahradu zvanou Kabovskou za Slupi, slove na Skalce, za 400 kop míš. Měl syna J a n a a dceru Dorotu. Avšak ani v Praze se rod Opatrných neudržel: celá tato rodina vymřela za 30leté války. — O příbuznosti těchto dvou rodin nemáme přímých důkazů, leda tu domněnku, že manželka Vavřince Opatrného

¹⁾ *Lib. memorabil. I.*, fol. 393 a násl.

²⁾ *Archiv hl. m. Prahy*, kniha měst. práv č. 536, fol. 176.

³⁾ Ve staročestíně znamená to obchodníka, který prodává různé drobné zboží.

⁴⁾ *Arch. hl. m. Prahy*, kniha 2114, fol. 318.

jmenovala se Baudyšová a bydžovský Jan Opatrný půjčoval jistý obnos svému švagru Baudyšovi.

Vedle těchto něštanských rodin vyskytují se asi v současné době dvě nevolnické rodiny Opatrných v Čechách, a to ve Veltěži u Loun a na komorním panství Králův Dvůr v obci Počáple u Berouna.

Ve Veltěži⁵⁾ koupil před r. 1597 Jakub Opatrný lánový statek (54 korců), na němž hospodařili pak jeho syn Řehoř a vnuk Jakub. Jediná dcera tohoto se provdala a statek prodán byl r. 1676 Janovi Svobodovi. Rod Opatrných mizí ve Veltěži kolem r. 1700 smrtí Jakubovou.

V Počáplích⁶⁾ doložen je r. 1651 chalupník Matěj Opatrný s manželkou Lidmilou a dvěma dětmi, Matějem a Markytou, jejichž potomci žili pak jednak v Počáplích na velikém statku čp. 1, jednak v okolí až do počátku 19. stol., kdy pozbyli majetku a vymřeli.

Současně s Matějem Opatrným počáplským objevuje se jiný Matěj Opatrný v Líšné u Zbiroha. Za třicetileté války tam ještě usedlý nebyl. Přichází tam r. 1652 se svým synem Janem, oba řemesla tesařského, a zakupuje si tam opuštěný grunt selský, pozdější číslo popisné 16. Otcí Matějovi bylo již kolem 60—65 let, synovi Janu asi 35 roků. Jan byl ženat a r. 1652 narodil se mu již čtvrtý synek Jan. Starší byli: Jakub, Martin a Václav. Tato rodina, otec Jan se syny Martinem, Václavem a Janem, jest zakladající rodinou pro všechny dnes žijící rodiny Opatrných. Syn Jakub, který jako všichni v rodině byl otcem vyučen tesařství, odešel za řemeslem do světa a poněvadž neměl, jak se zdá, vlastní půdy, nejsou jeho osudy zaznamenány.

Druzí jeho bratři vedle řemesla ujali se r. 1676 též hospodářství a to Jan na rodném statku čp. 16, Václav na sousedním statku čp. 18 a Martin na gruntě čp. 20. Historie těchto tří gruntů, kterou lze z pozemkových knih Zbirožských, uložených v Archivu země České v Praze, dobře vyčísti a která bude podrobně vypsána v připravované rodové kronice, jest základnou historií rodu Opatrných. Na statku čp. 16 žil rod Opatrných 127 let, na statku čp. 18 hospodařil 174 let a na statku čp. 20 žijí v přímé posloupnosti podnes, tedy již 260 roků.

Z těchto základních rodin rozmnožil se rod Opatrných v Líšné postupem času tak, že členové jeho seděli na usedlostech čp. 2, 4, 6, 10, 11, 12, 16, 18, 20, 21, 22, 24, 27, 32 a 42. Dnes hospodaří tam však pouze na čp. 4, 12 a 20.

Vedle toho se však současně usadili téměř ve všech obcích na Zbirožsku: v Tejčku, Zbiroze, Jablečně, Drahoňově Újezdě, Šebešicích, Chočkově, Mlečicích, Podmoklech, Liblíně, Čivicích, Mýtě, Těškově, Strašicích, Siré, Dobřívě, Zaječově, Újezdě, Těních, Zaluží, Jivině, Cekově, Cerhovicích, Třenici, Hořovicích, Broumech, Kublově, Skrejích, a později i ve vzdálenějších: Rakovníku, Senomatech, Kladně, Rokycanech, Vodňanech, Plzni, Praze, Týništi n. Orli a mn. j., na Moravě v Tišnově, Bystřici n. Pern., Lysicích, Kroměříži, na Slovensku v St. Smokovci, v Polsku v Poznani, Leszně, Přemyšli a j.

Jistě je nemrcho rodů s takovou životní silou

Naše společnost.

Společnost rodu Opatrných registruje dnes přes 120 rodin. S potěšením můžeme konstatovati živý zájem rodin o zjištěný společný původ. Rodiny ochotně skládají členské příspěvky na administrativu a na fond, z něhož by částečně bylo hrazeno vydání rodové kroniky, kterou veliká většina již s netrpělivostí očekává.

Vedení celé akce je v rukou výboru, jemuž předsedá »starešina«. Dvakrát či třikrát do roka se rod schází: pravidelně v den sv. Petra a Pavla na pouti v Líšné u kolébky rodu a jednou či dvakrát v Praze. Tyto schůzky nejen že

⁵⁾ *Archiv země České v Praze*, pozemková kniha obce Veltěže z r. 1597 (sign. Louny č. 1363).

⁶⁾ *Tamtéž*, pozemkové knihy panství kralovédvorského.

utuzují styky společenské a příbuzenské, ale prohlubují i styky zájmové, jak je zcela přirozeno a jak bylo přáním výboru: chcemeť si vzájemně pomáhati, třebaš jen zatím nepřímou radou, domluvou i přímluvou. V dnešní době, tak těžké, jest každá pomoc velmi cenná. Nelze popřít, že časový vývoj rodin a současná hesla často přivedla naše členy do různých tříd. Chceme proto přispěti i k uhlazení všech společenských a třídních rozdílů a pracovati k řádnému vývoji jedinců, aby se stali zárukou zdravé a šťastné budoucnosti rodu.

*Statek čp. 16 v Lišné na Zbivožsku,
z něhož vyšel rod Opatrných
(dnes již zbořený).*